

YÜKSƏK DƏRƏCƏLİ AMETROPIYALARIN STAAR COLLAMER LİNZASI İLƏ KORREKSİYASININ NƏTİCƏLƏRİ.

*Akad. Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzi, Bakı şəh.
«BRIZ-L» göz klinikası, Bakı şəh.*

Yüksək dərəcəli ametropiyaların korreksiyası üçün bir çox metodlar istifadə olunur ki, bunların da ən çox tətbiq olunanı lazer in situ keratomilez (LASİK) əməliyyatıdır. Ancaq lazer ablasiyasının maksimal dərinliyi, minimal qalıq buynuz qişa qalınlığı baxımından LASİK üçün tələblər (buynuz qişanın qalınlığı, topoqrafiyası, ametropiyanın müəyyən həddə qədər dərəcəsi) var ki, bu tələblərə uyğun gəlməyənlər üçün arxa kamera fakik linzaların implantasiyası alternativ üsulların ən effektli və etibarlısıdır.

Müsəir oftalmologiyada 3 növ fakik İOL fiksasiya metodu istifadə olunur: ən kamera fakik linzaları, qüzeqli qişa fiksasiya olunan - «iris lobster-claw lens» və arxa kamera linzaları «implantable contact lens ICL». Bugünkü gündə implantasiya olunan fakik linzaların 64% qüzeqli qişa və büssürün arasına yerləşdirilən arxa kamera modellərinin (STAAR, CIBA Vision) payına, 24% ən kamera modellərinin (NuVita-R B&L) payına, 15% iris-klip ARTISAN-R (Ophtec BV, Netherlands) və ya VERISYSE (AMO USA) linzalarının payına düşür.

ICL fakik linzalarının implantasiyası 1997-ci ildən aparılır. Aparılmış çoxsaylı tədqiqatların nəticəsində linzaların təhlükəsizliyi sübut olunmuş və 2001-ci ildə İCL fakik linzaları FDA (United States Food and Drug Administration) sertifikatı almışdır [14].

United States Food and Drug Administration tərəfindən 3 il ərzində 526 miopiyalı xəstənin (-3 D-dan -20 D-ya qədər) 294 gözu, 6 ay ərzində 10 hipermetropiyali xəstənin (+2,5 D-dan +10,875 D-ya qədər) 18 gözu üzərində klinik sinəq kecirilmişdir. Xəstələrdə korreksiya olunmamış görmə itiliyi, refraksiya, korreksiya ilə görmə itiliyi, mənfi hallar, əməliyyat vaxtı və əməliyyatdan sonra ağrılaşmalar, xəstələrdə subyektiv kifayətlənmə araşdırılmışdır. Üç il müşahidə ərzində korreksiya olunmamış görmə itiliyi miopiyalı xəstələrin 59,3% də 20/20, 35,4% də 20/40, 5,3% də 20/50 olmuşdur. 6 ay müşahidə ərzində korreksiya olunmamış görmə itiliyi hipermetropiyali xəstələrin 70%-də 20/20, 30%-də 20/40 olmuşdur. Erken cərrahi induksiya ilə torənmış subkapsulyar bulanma (iz və ya daha geniş) 14 (2,7%) gözda rast gəlinmişdir. Bunların yalnız ikisi klinik əhəmiyyət kəsb etmişdir. Üç xəstənin 5 gözündə (0,9%) nuklear bulanma rast gəlinmiş, bunların 3-də (0,6%) büssür ekstraksiya olunmuş, İOL implantasiya olunmuşdur. 97,1% xəstə razılıqlarını bildirmişdir. Göz qamaşma, parıltı hissiyyatı, iki görmə, gecə görməsi pozğunluğu və gecə avtomobil idarə etmə çətinliyi kimi şikayətlər İCL implantasiyasından sonra azalmış və demək olar ki, aradan qaldırılmışdır. Müşahidələrin nəticəsi sübut etmişdir ki, yüksək dərəcəli refraksiya pozğunluqlarında İCL linzalarının implantasiyası effektli, təhlükəsiz metoddur [2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11].

Bu xüsusi işlənmiş linzalar insan kollageninin sopolimerinin yeni nəsili hesab olunan patentləşdirilmiş unikal material "Colomar"dan hazırlanmışdır. Bu hidrofil kollagen hidroksietilmətakrilatdan ibarətdir. Bu maddədə ultrabənövşəyi şüaları filtrasıya edən xüsusi xromotofor vardır ki, bununla da büssür və tor qişa ultrabənövşəyi şüaların mənfi təsirindən qorunmuş olur, katarakta və makulodistrofiyanın erkən inkişafına meylli olan yüksək dərəcəli mioplarda adı çəkilən proseslərin inkişafı ləngimmiş olur [4, 12, 15].

Öz materialının sayəsində linza çox nazikdir, qatlana biləndir, gözə 3 mm uzunluqda tonnel kəsikdən implantasiya olunur, tikiş tələb etmir. İmpantasiya olunmuş gözdaxili linza büssür və qüzeqli qişa arasında yerləşərək öz haptik hissələri ilə siliar sırima istinad edir. Bu cür yerləşmə daha fiziolojidir, yüksək dərəcəli ametropiyalarda maksimal görmə itiliyi və yüksək keyfiyyət əldə olunmasına imkan verir. Büssür saxlanıldıq üçün akkomodasiya da saxlanılmış olur. Linza siliar sırima söykənərək büssürün ön tərəfində tağ təşkil edərək onun ön səthinə toxunmur, bu da linzanın quruluşu ilə əlaqədardır.

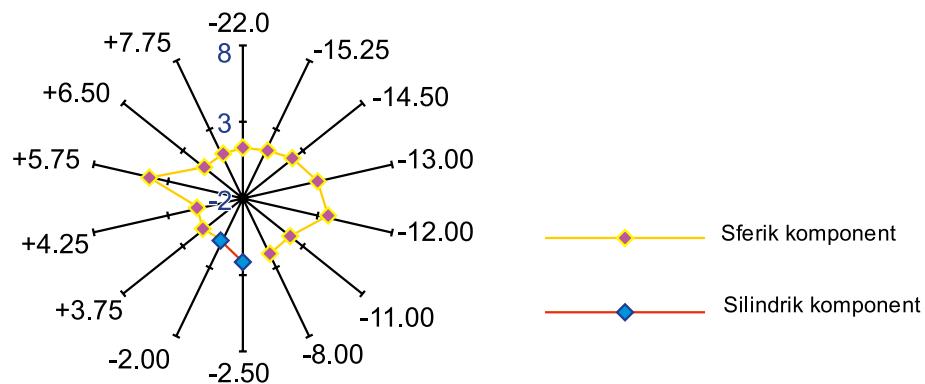
ICL-in gücünün hesablanması xüsusi internet səhifədə (www.staarmd.com) və ya kalkulyasiya CD-lərindən istifadə etməklə aparmaq olar. Astigmatizmi korreksiya etmək üçün istifadə olunan TİCL (toric implantable contact lens) implantasiya diaqramını da bu xüsusi program işləyib hazırlayır. Bunun üçün göstərilən parametrlərin olması vacibdir: klinik refraksiya; sikloplegik refraksiya; buynuz qişanın qalınlığı; buynuz qişanın limbdən limba horizontal diametri 0,1 mm dəqiqliklə; ən kameranın dərinliyi (endotelə qədər). Linzalar buynuz qişanın horizontal diametrindən asılı olaraq 12,2-13,7 mm ölçüdə olurlar. Effektiv optik diametr bəbək sahəsində 6-6,8 mm. Bu linzaların implantasiyası üçün ən kameranın dərinliyi 2,8 mm-dən az olmamalıdır [1].

Əməliyyatın müddəti 10 dəqiqədən çox olmur. Əməliyyatdan 1-2 həftə əvvəl periferik iridektomiya əməliyyatı aparılır (Argon pre-tx, YAG PI). Yerli olaraq anestetikin rutin damızdırılması şəraitində 2 parasentez aparılır, viskoelastik yeridilir. İCL MSI-PF və ya MSI-TF injektorları, 3,2 mm kəsik tələb edən SFC45 kartrici ilə implantasiya olunur. Kartricdə kənar

haşiyələr və ötürülmə hissəsi ayırd olunur ki, əməliyyat zamanı bu hissələrə diqqət yetirmək lazımdır. İlk növbədə kartricə BSS, sonra viskoelastik yeridilir. Staar collamer arxa kamera fakik linzaları üzərində oriyentasiya üçün bəzi işarələr (aparıcı sağ işarə, aşağı sol işarə və tarazlaşdırma işarələri) vardır ki, linza qatlanıb kartricin barrelinə qoyulanda (köpüklu ucluqla) həmin hissələrə diqqət olunmalıdır. Kartric injektorun içərisinə yeridilir, korneal kəsikdən İCL inyeksiya olunur. Sonra, linza manipulyator ilə qüzeqli qişanın arxasında yerləşdirilir, viskoelastik irriqasiya aspirasiya olunaraq əməliyyat başa catdırılır. 2-4 saatlıq postoperativ nəzarətdən sonra xəstə klinikani tərk edir [12,13]. İCL implantasiyası əməliyyatı ilə -30,0 D-ya qədər miopiyaları, +10,0 D-ya qədər hipermetropiyaları və 6,0 D-ya qədər astigmatizmləri correksiya etmək mümkündür [5, 13].

İşin məqsədi: Yüksək dərəcəli ametropiyaların Staar Collamer arxa kamera fakik linzası ilə correksiyanın effektlliliyinin təyin olunması.

Material və metodlar: Müşahidə 20 xəstə (24 göz) üzərində aparılmışdır. Əməliyyatdan əvvəl xəstələrdə sferik və silindrik komponent diaqram 1-də göstərildiyi kimi olmuşdur.

Diagram 1. Əməliyyatdan əvvəl sferik və silindrik komponent

Diagram 1-dən göründüyü kimi 16 xəstədə miopiyanın dərəcəsi 8,00-22,00 D (orta hesabla $15,00 \pm 7$), 8 xəstədə hipermetropiyanın dərəcəsi 3,75-7,75 D (orta hesabla $5,75 \pm 2$), miopik silindrik komponent isə 3 xəstədə 2,00-2,50 D (orta hesabla $2,25 \pm 0,25$) olmuşdur.

Xəstələr 20-48 (orta hesabla 34 ± 14) yaşda olmuşlar. Bunlardan 6-sı – kişi, 14-ü – qadın olmuşdur. Əməliyyatdan əvvəl xəstələrdə görmə itiliyi cədvəl 1-də göstərildiyi kimi olmuşdur.

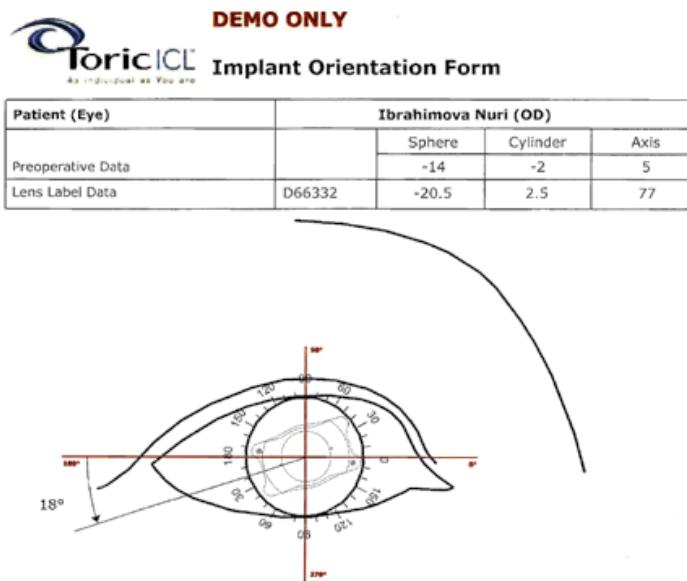
Cədvəl 1.

Əməliyyatdan əvvəl xəstələrdə görmə itiliyi

Görmə itiliyi	Xəstələrin (gözlərin) sayı		
	Rəqəm	%	
Korrek-siyasız	CD	14	58,3
	20/400	6	25
	20/300	4	16,7
Korreksiya ilə	20/50	7	29
	20/40	4	17
	20/30	10	41,5
	20/25	3	12,5

Bütün xəstələrə vizometriya, biomikroskopiya, tonometriya, refraktokeratometriya, keratotopoqrafiya, paximetriya, oftalmoskopiya, biometriya olunmuş, ön kamerasının dərinliyi, limbdən-limbə (white to white) məsafə ölçülülmüşdür. Xüsusi düstur ilə arxa kameraya implantasiya edilən fakik linzanın ölçüsü hesablanmışdır. Astigmatizmi olan 3 xəstədən birinin nümunəsində TİCL-in implantasiya diaqramı şəkil 1-də göstərilmişdir.

Əməliyyatdan bir həftə əvvəl YAQ-lazer ilə periferik iridektomiya əməliyyatı aparılmışdır. Fakik linza 3,2 mm kəsikdən SFC45 kartrici ilə bülərlə toxunmayacaq şəkildə arxa kameraya yerləşdirilmişdir. Xəstələr 6 ay müddətində müşahidə altında olmuşlar.

Rotate lens counterclockwise 18° after horizontal implantation

Şəkil 1. TİCL-in implantasiyası üçün diaqram.

Nəticələr və müzakirə: Əməliyyatdan sonra xəstələrdə sferik və silindrik komponent diaqram 2-də göstərildiyi kimi olmuşdur.

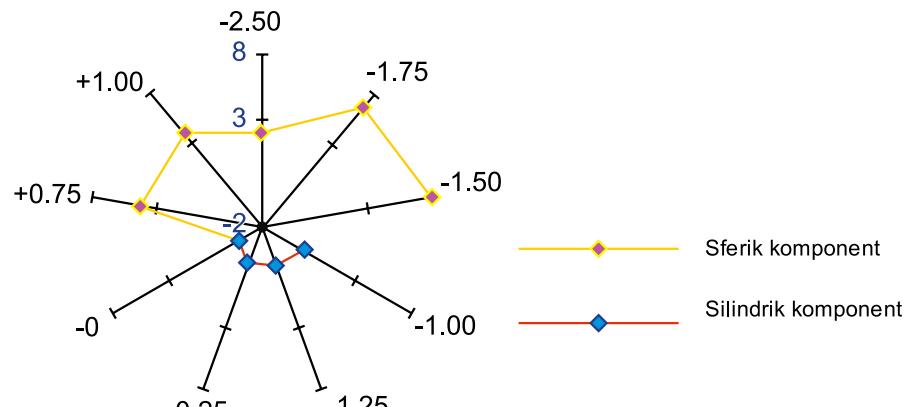

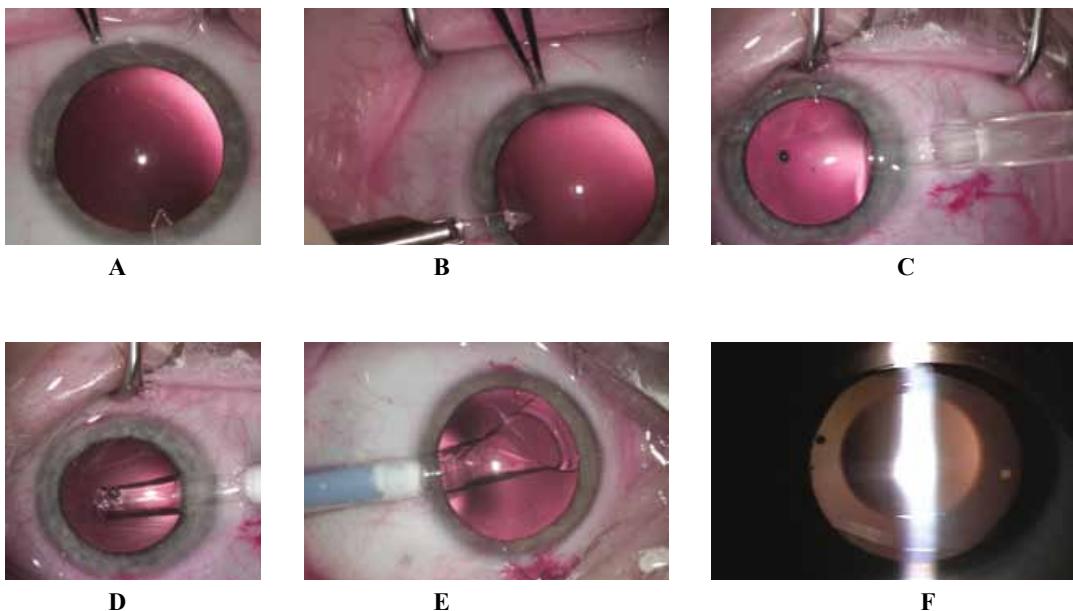
Diagram 2. Əməliyyatdan sonra sferik və silindrik komponent

Diaqram 2-dən göründüyü kimi 16 xəstədə miopiyanın dərəcəsi $1.50 - 2.50$ D (orta hesabla 2.00 ± 0.50), 8 xəstədə hipermetropiyanın dərəcəsi $0.75 - 1.00$ D (orta hesabla 0.875 ± 0.125), miopik silindrik komponent isə 3 xəstədə $0.25 - 1.00$ D (orta hesabla 0.625 ± 0.375) olmuşdur. Əməliyyatdan sonrakı 6 ay ərzində xəstələrdə görmə itiliyi $20/25 - 20/50$ olmuşdur (cədvəl 2).

Cədvəl 2.

Əməliyyatdan sonra xəstələrdə görmə itiliyi

Görmə itiliyi	Xəstələrin (gözlərin) sayı	
	Rəqəm	%
20/50	3	12.5
20/40	3	12.5
20/35	9	37.5
20/30	7	29.2
20/25	2	8.3

Şəkil 2. Miopiyalı göz İCL implantasiyası əməliyyatı vaxtı və sonra
A-Parasentez; B-Təmiz korneal kəsiyin icra olunması; C,D,E-İCL-in inyeksiyası;
F-Əməliyyatdan sonra vəziyyət.

İllkin əməliyyatdan sonrakı periodda bir xəstənin bir gözündə pupilyar blok nəticəsində gözdaxili təzyiqin yüksəlməsi qeyd olunmuş və təkrarı cərrahi iridektomiya ilə aradan qaldırılmışdır. Uveit və infeksiya kimi digər ağırlaşmalar olmamışdır.

Nəticə. Arxa kamara fakik IOL implantasiyası əməliyyatı yüksək dərəcəli ametropiyanın korreksiyası üçün effektli metoddur: eyni zamanda həm yüksək miopiyaları, həm yüksək hipermetropiyaları, həm də astigmatizmləri korreksiya etmək mümkündür; dəqiq, yüksək keyfiyyətli görmə və stabil nəticələr verir; İCL implantasiyası mikrotonnel kəsikdən aparılır, tikiş tələb etmir; toxumalar tərəfindən asanlıqla qəbul olunur; nə buyınız qısa, nə qüzehləri qısa, nə də bülərlə toxunmayacaq şəkildə gözdə yerləşir və sadalanan toxumaların distrofik dəyişikliklərini torətmir; tamamilə gözdə görünür.

Qalıq ametropiyanın LASIK ilə korreksiyası mümkündür.

ƏDƏBİYYAT

1. Федоров С.Н., Зуев В.К. Анализ отдаленных результатов имплантации ИОЛ при миопии высокой степени // Офтальмохирургия, 1993, №2, с.12-17.
2. Arne JL, Lesueur LC. Phakic posterior chamber lenses for high myopia: functional and anatomical outcomes // J. Cataract Refract Surg., 2000, v.26, p.369–74.
3. Chylack LT Jr, Wolfe JK, Singer DM, et al Longitudinal Study of Cataract Study Group. The Lens Opacities Classification System III // Arch. Ophthalmol., 1993, v.111, p.831–836.
4. Dick H.B., Alio J., Bianchetti M. Toric phakic intraocular lens: European multicenter study // Ophtalmology, 2003, v.110, N1, p.150-162.
5. Donald R. Sanders M.D., and Vukich J.A., John A. Comparison of Implantable Contact Lens and Laser Assisted In Sity Keratomileusis for Moderate to High Myopia // Cornea, April 2003.
6. Edelhauser HF, Sanders DR, Azar R, et al. Corneal endothelial assessment after ICL implantation. // J. Cataract. Refract. Surg., 2004, v.30, p.576–583.
7. Gonvers M, Othenin-Girard P, Barnet C, Sickenberg M. Implantable contact lens for moderate to high myopia: short-term follow-up of 2 models. // J. Cataract. Refract. Surg., 2001, v.27, p.380–388.
8. Menezo JL, Peris-Martinez C, Cisneros A, Martinez-Costa R. Posterior chamber phakic intraocular lenses to correct high myopia: a comparative study between STAAR and Adatomed models. // J. Refract. Surg., 2001, v.17, p.32–42.
9. Pesando PM, Ghiringhello MP, Tagliavacche P. Posterior chamber collamer phakic intraocular lens for myopia and hyperopia. // J. Refract. Surg., 1999, v.15, p.415–23.
10. Rosen E, Gore C. Staar Collamer posterior chamber phakic intraocular lens to correct myopia and hyperopia. J Cataract Refract Surg 1998;24:596–606.
11. Sanders D.R., Poco M. ICL in Treatment of Myopia Study Group. United States Food and Drug Administration Clinical Trial of the Implantable Collamer Lens (ICL) for Moderate to High Myopia three-year follow-up // Ophtalmology, 2004, v.111, N9, p.1683-1692.
12. Sanders D.R., Schneider D., Martin R., Brown D., Dulaney D., Vukich J.A., et.al Toric Implantable Collamer Lens for Moderate to High Myopic astigmatism // Ophtalmology, 2007, v.114, p.54-61.
13. Tsiklis N.S., Kymionis G.D., Karp C.L., Naomidi T., Pallikaris A.I. Nine- year follow-up of a posterior chamber phakic intraocular lens in one eye and LASIK in the fellow eye of the same patient // J. Refract. Surg., 2007, v.23, p.935-937.
14. Vukich J.A. U.S. Food and Drug Administration Clinical Trial of the Implantable Contact Lens for Moderate to High Myopia // Ophtalmology, 2003,v.110, N2, p.255-266.
15. Zaldivar R, Ocherow S, Ricür Q, The STAAR posterior chamber phakic intraocular lens // Int. Ophtalmolol. Clin., 2000, v. 40(3), p. 237-244.

Гусейнов Х.Р., Акперова А.Т

КОРРЕКЦИЯ АМЕТРОПИИ ВЫСОКОЙ СТЕПЕНИ ЗАДНЕКАМЕРНЫМИ ФАКИЧНЫМИ ЛИНЗАМИ STAAR COLLAMER

*Национальный Центр Офтальмологии имени акад. Зарифы Алиевой, г.Баку,
«BRIZ-L» Глазная Клиника, г.Баку.*

РЕЗЮМЕ

Обследование было проведено у 20 пациентов (24 глаз). Предоперационный сферический эквивалент миопии составил 8.00-22.00 Д (15.00 ± 7), гиперметропии 3,75-7,75 Д (5.75 ± 2). Цилиндрический компонент равен 2-2.50 Д (2.25 ± 0.25). Острота зрения (не корректированная) была CD-20/400. Пациенты находились под наблюдением после операции в течение 6 месяцев. За этот период острота зрения была 20/50 на 3-х глаз (12.5 %), 20/40 на 3-х глаз (12.5 %), 20/35 на 9-и глаз (37.5), 20/30 на 7-и глаз (29.2 %), 20/25 на 2-х (8.3 %). Послеоперационный сферический эквивалент миопии составил 1.50 – 2.50 Д (2.00 ± 0.50), гиперметропии 0.75 – 1.00 Д (0.875 ± 0.125), цилиндрический компонент 0.25 – 1.00 Д (0.625 ± 0.375).

Таким образом, основываясь на результатах наблюдений, полагаем, что заднекамерная факичная ИОЛ является эффективным методом при коррекции аметропии, одновременно корректирует как высокую степень близорукости и дальнозоркости, так и астигматизм, обеспечивая точную коррекцию зрения, высокое качество зрения и стабильный результат. Остаточную аметропию можно корректировать методом ЛАСИК.

Huseynov Kh.R., Akbarova A.T.

STAAR COLLAMER POSTERIOR CHAMBER PHAKIC LENS FOR THE CORRECTION OF HIGH DEGREE AMETROPIA

*National Ophthalmology Centre named after acad. Zarifa Aliyeva, Baku,
«BRIZ-L» Eye Clinic, Baku.*

SUMMARY

Observation was performed on 24 eyes of 24 patients with high degree ametropia. The mean preoperative spherical equivalent was in myops 8,00-22,00 diopters (average $15,00 \pm 7$), in hypermetrops 3,75-7,75 diopters (average $5,75 \pm 2$), refractive cylinder 2-2.50 diopters (2.25 ± 0.25). Uncorrected visual acuity VA was CD on 14 eyes (58,3 %), 20/400 on 6 eyes (25 %), 20/300 on 3 eyes (16.7 %). Patients have been under observation for 6 months. During 6 months after operation VA was 20/50 on 3 eyes (12.5 %), 20/40 on 3 eyes (12.5 %), 20/35 on 9 eyes (37.5), 20/30 on 7 eyes (29.2 %), 20/25 on 2 eyes (8.3 %). Postoperative spherical equivalent was in myops 1.50 – 2.50 D (2.00 ± 0.50), in hypermetrops 0.75 – 1.00 D (0.875 ± 0.125), refractive cylinder 0.25 – 1.00 D (0.625 ± 0.375).

In conclusion, the posterior chamber Phakic Intraocular Lenses implantation is considered to be one of the reliable and stable alternative methods in the correction of high ametropies. The correction of residual ametropia is possible with LASIK.

LEMOKSOL

Seftazidim Pentahidrat 1q

Sefalosporinlərlə müalicədə

Qrupun parlaq ulduzu...

Flakon 1q

Sefalosporinlərin
antimikrob aktivliyi

Mikroorganizmlər

Staphylococcus aureus	●
Staphylococcus saprophyticus	●
Staphylococcus epidermidis	●
S.pyogenes	●
S.pneumoniae	●
S.saprophyticus	●
Neisseria gonorrhoeae	●
Neisseria meningitidis	●
Moraxella	●
Esherechia coli	●
Proteus vulgaris	●
P.aeruginosa	●
Haemophilus influenzae	●
H.conjunctivitis	●
Nocardia	●
Actinomyces	●
Chlamydia	●

Sefazolin (I nəsil)

● ms - + ● ● ● + + + ● - - ● - - -

Seftazidini (III nəsil)

● ms - + ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● - - -

Seftriakson (III nəsil)

● ms - + ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● ● + ● - - -

- yüksək həssaslıq, yüksək klinik effekt
- + 30-60% həssaslıq, nezəregəçərmiş klinik effekt
- ± aktivlidir, yalnız xüsusi hallarda istifadə olunur
- kliniki effekti yoxdur
- ms metisillinəhəssas ştamlar

"РАЦИОНАЛЬНАЯ ФАРМАКОТЕРАПИЯ В ОФТАЛЬМОЛОГИИ",
Москва-Издательство "Литтера" 2004, str. 68

